

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: Role umění ve výchově u Platóna a J.J. Rousseaua:
srovnání vybraných textů

Autorka: Tereza Pillerová

Vedoucí práce: Mrg. Stanislav Synek, Ph.D.

Předložená bakalářská práce se zaměřuje na zajímavé, zároveň však poměrně komplexní a obtížné téma. Po formální stránce je na slušné úrovni, překlepů a gramatických chyb je v ní tolerovatelné množství. Na úvod musím bohužel konstatovat, že vedoucí práce viděl první verzi rukopisu zhruba dva týdny před odevzdáním, takže na zásadnější revizi textu prakticky nebyl čas. Přesto se autorce podařilo dojít k zajímavým zjištěním, což považuji za dobrý výsledek.

Za přednosti práce považuji fakt, že autorka samostatně pročetla, promyslela a následně komparovala obsáhlé a náročné primární texty, ať jde o Platónovu *Ústavu* a *Zákony* či Rousseauova *Emila* (a další jeho díla). Ve své práci pak předkládá shrnutí klíčových pasáží, v nichž se role umění ve výchově tematizuje. K tomu doplnila i několik titulů sekundárních. Výsledek autorčina promýšlení se ukazuje zejména v závěrečných pasážích (část 5), jež pokládám za vlastní těžiště práce.

Nedostatků je bohužel více. Práci jednak celkově chybí jasnější výkladová linie a provázání jednotlivých částí. Čtenář se např. nedozví, proč jej autorka seznamuje s některými detaily z VI. či VII. knihy *Zákonů* (s. 23 a 24) týkajícími se zajišťování múzické výchovy apod. Za druhé, kvůli širokému tematickému záběru autorka při vlastní analýze citovaných textů zůstává u obecných, vágních a dále nevysvětlených tezí, že umění by mělo být užitečné a správné, že by mělo „zvyšovat duši“ a „mít pozitivní vliv na vývoj charakteru, mělo by se shodovat s ideou dobra“ (s. 29) apod. Bývalo by velmi pomohlo zúžení tématu a/nebo textového záběru, které by umožnilo jít více do hloubky a věnovat se vybraným textům detailněji. Ve stávající podobě je představení Platónových i Rousseauových textů příliš doslovné a zároveň jaksí povrchní, neboť mu chybí odstup a lepší uspořádání látky (rozlišování mezi podstatným a podružným; autorka se místy zbytečně opakuje). Zejména v případě Platóna jsou v práci uvedeny poměrně dlouhé citace, u kterých výklad či analytičtější komentář téměř či zcela chybí. Pasáže, které jsou z Platóna i Rousseaua shrnovány či citovány, přitom skýtají pro vzájemné srovnání daleko větší potenciál, který bohužel nebyl využit.

Autorka tedy shromáždila zajímavý materiál, který bohužel nezvládla více protřídit a lépe uspořádat. V závěru se jí při srovnávání obou myslitelů alespoň podařilo načrtnout poměrně zajímavou skicu, jíž bohužel chybí dopracování v podobě jasnějšího a systematictějšího navázání na texty rekapitulované v první části práce.

K obhajobě mám několik konkrétních dotazů:

- Co autorka míní tvrzením, že (dle Platónovy *Ústavy*) múzická výchova „přivádí k rozumu pomocí harmonického oslovení duše“ (s. 29)?
- Mohla by autorka vyložit, co znamená, že Rousseau „věřil v moc umění zakrýt obecné zotročení člověka pomocí jeho estetického efektu“ (s. 27)?
- Mohla by autorka vyložit následující větu (s. 30): „Cílem je dovést rozumové části duše ke konečné znamenitosti, ARETÉ moudrosti.“? Tedy: Cílem čeho? A o čí výchově je řeč? Vztahuje se daná věta obecně k Platónovi, nebo jen k (části) jeho konkrétního dialogu?

K tomu ještě dvě obecnější otázky k případné diskusi (bude-li prostor):

- Oba autoři mluví v souvislosti s výchovou o lidské „svobodě“. Shodnou se v pohledu na roli svobody ve výchově alespoň v něčem, nebo jsou jejich pohledy zcela rozdílné a neslučitelné?
- Dá se u probíraných autorů vidět rozdíl v tom, jak při výchově mladého člověka působí jednotlivé druhy umění, jež jsou u Platóna souhrnně označeny jako „múzická“ (*músiké*), tj. slovesné skladby, rytmus, hudba, případně vizuální obory (malířství, sochařství, architektura)? Je některé z těchto umění pro daného autora ve výchově dominantní, důležitější než ostatní, případně proč?

Celkové hodnocení. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji její výchozí hodnocení v rozmezí **velmi dobře až dobře**.

Mgr. Stanislav Synek, Ph.D.

3. září 2021